

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มาเป็นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และให้โรงเรียนนำไปใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเพิ่มขึ้นในปีต่อๆ มาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3, 4, 5 และ 6 ปีการศึกษาละ 1 ชั้นตามลำดับจนครบในปีการศึกษา 2539 โดยมีจุดหมายของหลักสูตรคือ การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข และกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรเป็นหมวดประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มี 5 กลุ่ม ดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2534, หน้า 1)

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย และคณิตศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ไขปัญหาของชีวิตและสังคม โดยเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมนิสัย ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน สำหรับกลุ่มประสบการณ์พิเศษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนอาจเลือกจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 4 หรือเลือกจัดกิจกรรมอื่นๆ ตามความสนใจของผู้เรียน เช่น ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจเลือกจัดหลายๆ กิจกรรมก็ได้

จากโครงสร้างของหลักสูตรดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมนิสัย ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตรที่กล่าวไว้ให้ผู้เรียนมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยใช้กิจกรรมจริยศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ ลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์เป็นเครื่องมือ โดยมีจุดประสงค์เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนปรับปรุงตนเองให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์กล่าวคือ มีความรู้ ความเข้าใจในการรักษาสุขภาพกายและจิต เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้ความรู้ในการตัดสินใจ มีความสามารถในการแสดงออกและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นำความรู้ไปแก้ไขปัญหาและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้ (กรมวิชาการ, 2534, หน้า 55) ดังนั้นพลศึกษาจึงกำหนดให้มีสอนในทุกระดับชั้นของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการมีภาระรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด จำนวน 45 โรงเรียน แบ่งเป็น 8 กลุ่มโรงเรียนตามสภาพพื้นที่ที่ตั้งของโรงเรียน มีครู 433 คน นักเรียน 6,150 คน (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแมริม, 2540) การจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาให้กับเด็กนักเรียนในโรงเรียนที่มีสภาพต่างกัน บางโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ตัวเมืองมีความพร้อมในการจัดการศึกษาสูง บางโรงเรียนตั้งอยู่ในท้องที่กันดาร นักเรียนในโรงเรียนเป็นชาวเขาทั้งหมดและบางโรงเรียนเปิดสอน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากลักษณะความแตกต่างของโรงเรียนตามที่ตั้ง สภาพแวดล้อม ความพร้อมด้านต่างๆ และภารกิจในการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียน การที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) นั้น ย่อมจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรมีความจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น ความสามารถของผู้สอน ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ สภาพสถานที่ของแต่ละโรงเรียนและการได้รับการสนับสนุนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ผู้ปกครองและผู้เรียน สภาพการสอนพลศึกษาส่วนใหญ่ครูประจำชั้นเป็นผู้สอน เพราะโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปครูประจำชั้นจะสอนทุกวิชาในชั้นที่ตนเองรับผิดชอบและจากรายงานผลการวิจัยการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมการดำเนินการด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษาตามหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1-5, 12 และเขต

กรุงเทพมหานคร ของ ชนะ พรหมประสิทธิ์ และคณะ (2537) พบว่า ครูผู้สอนมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน อุปกรณ์อำนวยความสะดวกไม่มีหรือไม่เพียงพอ โดยเฉพาะสถานที่สอน กิจกรรมทางพลศึกษาในร่มและห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย และจากรายงานสรุปผลการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 วิชาพลศึกษา สุขศึกษา กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและการเล่นกีฬาตามมติคณะรัฐมนตรี ปีการศึกษา 2535 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา (2536) สรุปผลการนิเทศว่าครูผู้สอนต้องการคำปรึกษา แนะนำ และการช่วยเหลือด้านการจัดทำแผนการสอน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ การจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลและการจัดทำจัดหาสื่ออุปกรณ์การสอน ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่รับราชการครูมาเป็นระยะเวลากว่า 20 ปี มีส่วนรับผิดชอบกิจกรรมพลศึกษาทั้งในระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนและอำเภอเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษายังมีส่วนที่ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร
 - ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่
 - 1.1 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นละ 1 คน จากโรงเรียน 45 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2540 รวมจำนวน 270 คน
 - 1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ รวมจำนวน 767 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงการจัดการเรียนการสอนผลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา และความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนผลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านต่อไปนี้

2.1 กิจกรรมผลศึกษาที่ใช้สอนในคาบเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมตามหลักสูตร ประถมศึกษากำหนดความสอดคล้องของกิจกรรมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมกับตัวนักเรียนและสภาพแวดล้อม

2.2 การดำเนินการเรียนการสอนผลศึกษา ประกอบด้วย การเตรียมการสอน ขั้นตอนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล

2.3 ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการจัดกิจกรรมผลศึกษา ประกอบด้วย บริเวณอาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียน ตัวครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งในคาบเรียนและนอกคาบเวลาเรียน

2.4 ปัญหาในการจัดกิจกรรมผลศึกษา ประกอบด้วย ตำรา แหล่งวิชาการ สื่อวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียน ตัวครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนการสอนผลศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผลศึกษา เกี่ยวกับการเตรียมการสอน ขั้นตอนการสอน กิจกรรมที่ใช้สอน สื่อการสอน และการวัดผลและประเมินผล

ครูผู้สอน หมายถึง ครูประจำชั้นซึ่งสอนทุกวิชารวมทั้งผลศึกษาหรือครูสอนประจำวิชาผลศึกษาในแต่ละชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของครูผู้สอนและนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนผลศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับ

เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University